

Μία κριτική προσέγγιση των φοιτητικών γενικών συνελεύσεων

+ Σκέψεις πάνω στα
"φοιτητικά" της Άνοιξης του '21

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί μία προσπάθεια να διερευνηθούν κάποια σημεία που εμφανίστηκαν μπροστά μας στις “φοιτητικές” κινητοποιήσεις την Άνοιξη του 21 ενάντια στην πανεπιστημιακή αστυνομία και την επιχειρηματοποίηση του πανεπιστημίου. Το κίνημα αυτό μπορούμε να πούμε ότι είχε τη κύρια δυναμική του στη Θεσσαλονίκη όπου αναπτύχθηκε μία πολυμορφία και μία μαζικότητα, ενώ στην Αθήνα τα πράγματα αν και πραγματικά δύσκολα, δε μπόρεσε να πυροδοτηθεί μία πραγματικά επιθετική και επικίνδυνη διαδικασία.

Εδώ υποστηρίζουμε ότι οι παράγοντες που συντέλεσαν σε αυτή τη διαφοροποίηση αφορούν τις ευρύτερες διαδικασίες που διαμορφώνουν τον κοινωνικό ανταγωνισμό στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, τόσο από πλευράς του κράτους όσο και από τη πλευρά του ανταγωνιστικού κινήματος. Ταυτόχρονα σημαντικό ρόλο στην (μη) ανάδυση του κινήματος στην Αθήνα θεωρούμε ότι έπαιξαν οι μικρο και μακρο γεωγραφίες της Αττικής ως ιδιότυπο αλλά καθοριστικό παράγοντα που καλέστηκαν να αντιμετωπίσουν οι συλλογικότητες και τα άτομα στη πρωτεύουσα. Αυτά τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά τα προσεγγίζουμε ως ιστορικά προϊόντα του ταξικού ανταγωνισμού και όχι ως αντικειμενικά, γεωγραφικά και φυσικά εμπόδια. Από την άλλη, θεωρούμε, πως το ότι είναι ιστορική η διαδικασία που διαμόρφωσε αυτή τη συνθήκη, δεν αναιρεί το γεγονός ότι τα υποκείμενα (άτομα και ομάδες) - που καλέστηκαν να διαδραματίσουν τον δικό τους ρόλο στη τωρινή συγκυρία - αντιμετώπισαν αυτά τα όρια ως αντικειμενικά εμπόδια που ορθώνονται επιβλητικά απέναντί τους.

Η εύρυθμη και ελεγχόμενη μετακίνηση ατόμων και εμπορευμάτων είναι κύρια ανησυχία του αναδυόμενου καπιταλιστικού έθνους-κράτους. Ο σταδιακός έλεγχος των μεταφορών, οι αστυνομικές ταυτότητες, οι άδειες, και πρόσφατα τα πιστοποιητικά, τόσο στο εσωτερικό της επικράτειας όσο και στα σύνορα συνδέονται άμεσα με την καπιταλιστική ανάπτυξη και την διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης. Για την επίτευξη όμως των συστηματικότερων ελέγχων είναι απαραίτητα μία επιστημονική οργάνωση του χώρου, κάτι που είχε αναλάβει στο παρελθόν η υγειονομική αστυνομία και στη συνέχεια οι πολεοδόμοι, οι αρχιτέκτονες και οι κοινωνιολόγοι. Χωρίς να επεκταθούμε παραπάνω, πιστεύουμε ότι το μητροπολιτικό περιβάλλον και η μεταπολιτευτική του διαμόρφωση, αποτελεί ένα ελεγχόμενο (όχι χωρίς κενά, αλλά με προοδευτικά λιγότερα) περιβάλλον του οποίου τις δυσκολίες συναντήσαμε την Άνοιξη του '21 εν μέσω covid-19.

Αυτόν τον παράγοντα τα σύντροφα ¹ στην Αθήνα, αν όχι αδύνατον να ξεπεραστεί, σίγουρα δεν μπορούσαν να τον αξιοποιήσουν προς όφελός τους.

Η στρατιωτικοποίηση της επιτήρησης του κέντρου της Αθήνας και συγκεκριμένα στα εξάρχεια και τα πέριξ (νομική, πολυτεχνείο, ασοεε) σε συνδυασμό με τις διαδημοτικές μετακινήσεις (οι οποίες απαγορεύτηκαν για σημαντικό χρονικό διάστημα) εν μέσω απαγόρευσης κυκλοφορίας δημιούργησε μία συνθήκη όπου η διάχυτη ασφυξία δε μπορούσε να συναντηθεί και να εκφραστεί συλλογικά. Μόνο επί μέρους και incognito ομαδοποιήσεις προσπάθησαν και κατάφεραν να συναντηθούν σε ένα περιβάλλον όμως διάχυτης ανασφάλειας, ελέγχους με πρόστιμα και τραμπούκες από τα σώματα ασφαλείας.

Τα τελευταία μέτρα παρότι ίσχυαν και στη Θεσσαλονίκη, μπόρεσαν να ξεπεραστούν μέσα από τις δυνατότητες που παρήγαγαν οι σχέσεις που είχαν χτιστεί στη πόλη, σχέσεις που έβρισκαν τους τρόπους να εκφραστούν χωρικά, χρησιμοποιώντας αυτό το παράγοντα υπέρ τους¹. Σε αυτό το σημείο δεν θέλουμε να υπεκφύγουμε το ρόλο που έπαιξε σε αυτή τη συνθήκη η

ευρεία (ίσως) νομιμοποίηση των φοιτητ(ρι)ών στα κρατικά διατάγματα γύρω από την πανδημία. Παρόλα αυτά αυτή η νομιμοποίηση ίσχυε και στη Θεσσαλονίκη ενώ η όποια αμφισβήτηση προέκυψε μέσα από τον αγώνα που ξεπήδησε μέσα και γύρω από τα πανεπιστήμια.

Ένα δεύτερο σημείο που θέλουμε να αναδείξουμε γύρω από το κίνημα στη Θεσσαλονίκη σε σχέση με αυτό της Αθήνας είναι η προσκόλληση του πρώτου στην “αξία” και το ρόλο των Γενικών συνελεύσεων σε αυτό και η απαξίωσή του (από κάποιο κόσμο) στην Αθήνα, έτσι όπως τον αντιληφθήκαμε στην εκδήλωση στο κάτω πολυτεχνείο το 21/5. Για αυτό το ζήτημα μας φάνηκε ενδιαφέρουσα η συνέντευξη που είχε δοθεί το καλοκαίρι του 2007 στο περιοδικό *Blau-machen* από τη συντρόφισσα *Jeanneneton* που έζησε από μέσα τους αγώνες ενάντια στο CPE στη Γαλλία. Στο κείμενο δίνεται μία εικόνα για την διαφορετική προσέγγιση που δημιουργήθηκε για τις δημοκρατικές διαδικασίες

των γενικών συνελεύσεων σε δύο διαφορετικές πόλεις της Γαλλίας, της Ρεν και του Παρισιού, κάτι που είδαμε να εμφανίζεται και στην περίπτωση μας την Άνοιξη του '21. Στο κείμενο ακόμα αναφέρεται η σύνδεση των (και) φοιτητικών κινητοποιήσεων του 2007 ενάντια στο CPE με τα γεγονότα στα Γαλλικά προάστια και τη μεταξύ τους σχέση ενώ συζητιέται και ο ρόλος της “φοιτητικής ταυτότητας” στη διαμόρφωση της πορείας του κινήματος, καθώς και στα εκπαιδευτικά του 06-07 στον Ελλαδικό χώρο. Την ενδιαφέρουσα αυτή συζήτηση μπορεί να τη βρει κάποιο ολόκληρο στο 3ο τεύχος του περιοδικού *Blau-machen* με τίτλο “Η ανατρεψία του νεανικού προλεταριάτου στη Γαλλία”. Εμείς εδώ θα ασχοληθούμε κυρίως με το πρώτο ζήτημα, δηλαδή τον ρόλο των δημοκρατικών διαδικασιών και ευρύτερα τις “οργανωτικές μορφές του κινήματος”.

Η συζήτηση αυτή αποκτά ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον μετά τις τελευταίες κινητοποιήσεις του 22 ενάντια στο 2ο γύρω εκλογών μεταξύ Λεπέν-Μακρόν.

“Η ανατροπή του νεανικού προλεταριάτου στη Γαλλία”

Συνέντευξη της συντρόφισσας Jeanneneton

Β: Τι πιστεύεις για τις οργανωτικές μορφές του κινήματος; Στον απολογισμό σου γράφεις για έναν φορμαλισμό που υπήρχε στις γενικές συνελεύσεις. Τί εννοείς μ’ αυτό; Στην 4η ανακοίνωση της Εξόριστης Επιτροπής Κατάληψης της Σορβόννης διαβάσαμε: «Μαχόμαστε ενάντια σε έναν νόμο που ψηφίστηκε από την πλειοψηφία ενός νόμιμου κοινοβουλίου. Η ύπαρξή μας και μόνο αποδεικνύει ότι η δημοκρατική αρχή της πλειοψηφίας τίθεται υπό αμφισβήτηση, αποδεικνύει ότι ο μύθος της κυριαρχίας της γενικής συνέλευσης μπορεί να διαλυθεί. Είναι μέρος του αγώνα μας να περιορίσουμε, όσο το δυνατόν περισσότερο, την τυραννία της πλειοψηφίας. Όλος αυτός ο χώρος που δίνεται στις γενικές συνελεύσεις μας παραλύει και το μόνο που κάνει είναι να νομιμοποιεί στα χαρτιά ένα μάτσο μελλοντικών γραφειοκρατών. Οι συνελεύσεις εξουδετερώνουν κάθε πρωτοβουλία, εγκαθιδρύοντας ένα θεατρικό διαχωρισμό ανάμεσα στα λόγια και στην πράξη. Εφόσον έχει ψηφιστεί απεργία μέχρι την απόσυρση του νόμου για την ισότητα των ευκαιριών, οι γενικές συνελεύσεις θα πρέπει να γίνουν χώροι διαρκούς συζήτησης, χώροι όπου θα μπορούμε να μοιραζόμαστε εμπειρίες, ιδέες και επιθυμίες, ο τόπος στον οποίο συγκροτούμε τη δύναμή μας και όχι σκηνικό που κυριαρχείται από μικρο-διαμάχες για την εξουσία και ίντριγκες για την απόκτηση επιρροής στις αποφάσεις». Αυτή η κριτική αποκαλύπτει έναν υπαρκτό δημοκρατισμό εντός του κινήματος, ο οποίος πιθανόν περιόριζε πιο ριζοσπαστικές πρακτικές. Συμφωνείς;

Γ: Στη Ρεν τα πράγματα ήταν διαφορετικά απ’ ότι στο Παρίσι. Έμεινα δύο εβδομάδες στη Ρεν και στη συνέχεια πήγα στο Παρίσι, την εβδομάδα κατά την οποία αποσύρθηκε η CPE. Αλλά ακόμα γίνονταν κάποιες συνελεύσεις και δράσεις. Στο Παρίσι, για να επιτραπεί σε κάποιον να ψηφίσει στις συνελεύσεις έπρεπε να έχει μαζί του τη φοιτητική του ταυτότητα. Υπήρχε ένας αρκετά ισχυρότερος δημοκρατισμός απ’ ότι στη Ρεν. Στη Ρεν δεν ήταν απαραίτητο να είναι κάποιος φοιτητής για να συμμετέχει και να ψηφίζει στις συνελεύσεις. Ο πρόεδρος (του πανεπιστημίου) επιχείρησε να επιβάλλει την ψηφοφορία με φοιτητικές ταυτότητες αλλά αυτή η προσπάθεια σαμποταρίστηκε. Προφανώς υπήρχε ο φορμαλισμός και ο δημοκρατισμός, αλλά νομίζω πολλοί αγωνιστές μπορούσαν κάποιες φορές να χρησιμοποιούν το δημοκρατισμό για να προωθήσουν το κίνημα. Υπάρχει

ένα παράδειγμα στο κείμενό μου, στο σημείο όπου γράφω ότι η συνέλευση ψήφιζε παράνομες ενέργειες και όταν η αστυνομία ή η περιφρούρηση των συνδικαλιστών έλεγαν «δεν μπορείτε να το κάνετε αυτό, είναι παράνομο», εμείς μπορούσαμε να απαντήσουμε «είναι δημοκρατικό». Είναι κάπως τρελό. Ψηφίζαμε παράνομες ενέργειες ή ψηφίζαμε να αναγράφεται στο πανό η λέξη «επανάσταση» κλπ. Έτσι, για κάποιους το να συντάσσονται με τη δημοκρατία ήταν ένας τρόπος να είναι περισσότερο ριζοσπάστες. Μέχρι ενός σημείου η δημοκρατία λειτούργησε κατ' αυτόν τον τρόπο, ενώ στη συνέχεια λειτούργησε προς την αντίθετη κατεύθυνση, όταν ο κόσμος άρχισε να ψηφίζει ενάντια στην απεργία. Μετά απ' αυτή την καμπή, αρκετοί επιχειρήσαν να επιτεθούν στη δημοκρατία.

Β: Άρα, η διαφορετική κατάσταση ανάμεσα στη Ρεν και το Παρίσι οδήγησε στο να αναπτυχθεί η παραπάνω κριτική από τους Παριζιάνους και όχι από εσάς.

Ζ: Υπήρχε και στη Ρεν η ανάγκη μιας κριτικής στο δημοκρατισμό. Δύο παραδείγματα είναι οι συνελεύσεις στα πανεπιστήμια και το εγχείρημά μας να δημιουργήσουμε μια επιτροπή αγώνα της Ρεν. Και εκεί αντιμετωπίσαμε πρόβλημα με το δημοκρατισμό. Στο πανεπιστήμιο, ο φορμαλισμός για τον οποίο μιλάω ήταν ότι κατά κάποιο τρόπο έπρεπε να ψηφίζουμε για τα πάντα. Ήταν εντελώς γελοίο να ψηφίζουμε για το πόσα πανό θα έχουμε στη διαδήλωση. Θυμάμαι να βρίσκομαι σε ένα αμφιθέατρο γεμάτο με πεντακόσιους ανθρώπους. Η διαδικασία ήταν τόσο τυπική που το προεδρείο έλεγε για κάθε ζήτημα: «είστε υπέρ, λευκό ή απέχετε από την ψηφοφορία;» Υπήρχαν αυτές οι τέσσερις επιλογές. Έτσι, όλοι έπρεπε να ψηφίσουν. Δεν μπορούσε κανείς να μην ψηφίσει. Μπορούσε να ψηφίσει ότι δεν ήθελε να ψηφίσει. Αυτή η κατάσταση ήταν τόσο βαρετή και γελοία. Παρόλο που υπήρχαν αυτές οι τέσσερις επιλογές, μόνο δέκα άνθρωποι ψήφισαν τελικά, ενώ πολλοί περισσότεροι άρχιζαν να προκαλούν καταστροφές στο αμφιθέατρο, από βαρεμάρα...

Β: Πιστεύεις ότι αυτός ο φορμαλισμός, το να ψηφίζει κανείς για τα πάντα, και η ιδέα ότι η δημοκρατία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να προωθηθούν ριζοσπαστικές πρακτικές έπαιξαν ρόλο στο κλείσιμο του κινήματος στη Ρεν; Γράφεις ότι η γενική συνέλευση της Δευτέρας 10 Απρίλη (ημέρα που ο Βιλπέν ανακοίνωσε την απόσυρση της CPE) ψήφισε ενάντια στη συνέχιση της απεργίας και στη συνέχεια η απεργία σταμάτησε.

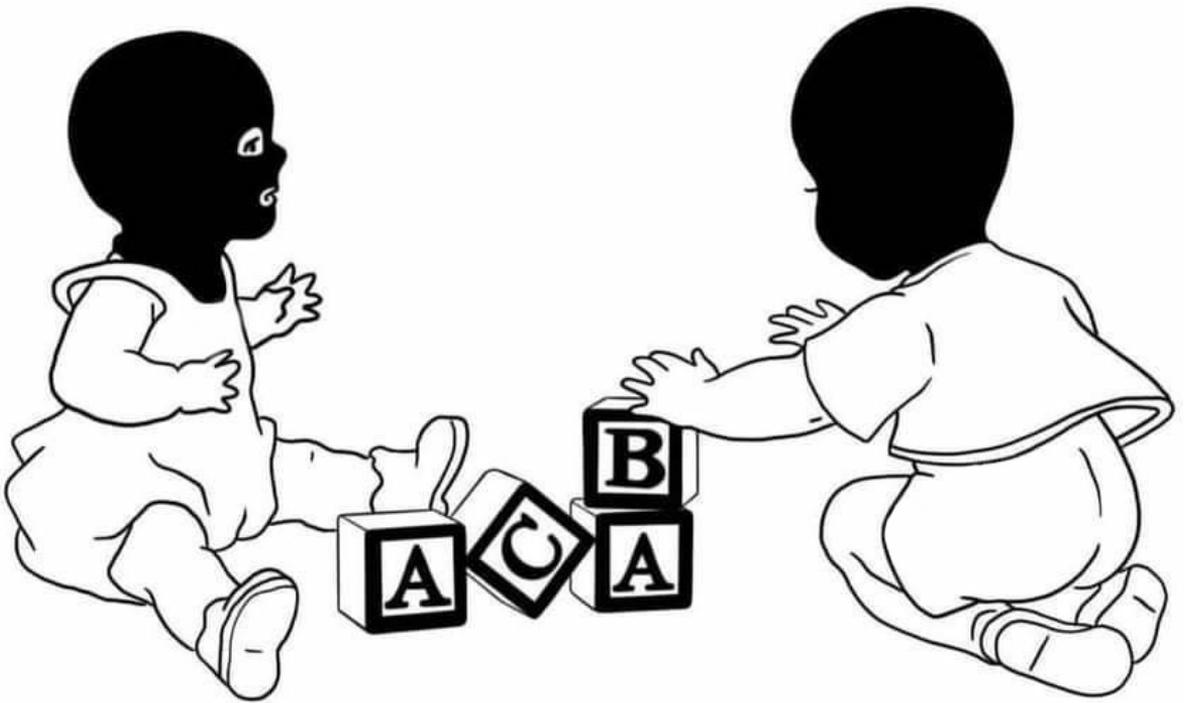
J: Έγινε μία ακόμη συνέλευση την Τετάρτη 12 Απρίλη που ψήφισε υπέρ της συνέχισης της απεργίας και έπειτα ξεκίνησαν συγκρούσεις ανάμεσα σε αυτούς που ήταν υπέρ και αυτούς που ήταν κατά. Έτσι, ο πρόεδρος έκλεισε το πανεπιστήμιο για τις επόμενες δύο εβδομάδες. Αυτοί που επιχείρησαν να χρησιμοποιήσουν τη δημοκρατία για να προωθήσουν ριζοσπαστικές ενέργειες, όταν είδαν τη δημοκρατία να στρέφεται εναντίον τους ήταν πολύ πρόθυμοι να στραφούν ενάντια στη δημοκρατία. Έτσι, την Τρίτη 11 Απρίλη προσπάθησαν να αποκλείσουν το πανεπιστήμιο. Όταν ο πρόεδρος προσπάθησε με τη βία να ανοίξει το πανεπιστήμιο, το ξανααπέκλεισαν ακόμα κι αν δεν ήταν δημοκρατική μια τέτοια ενέργεια.

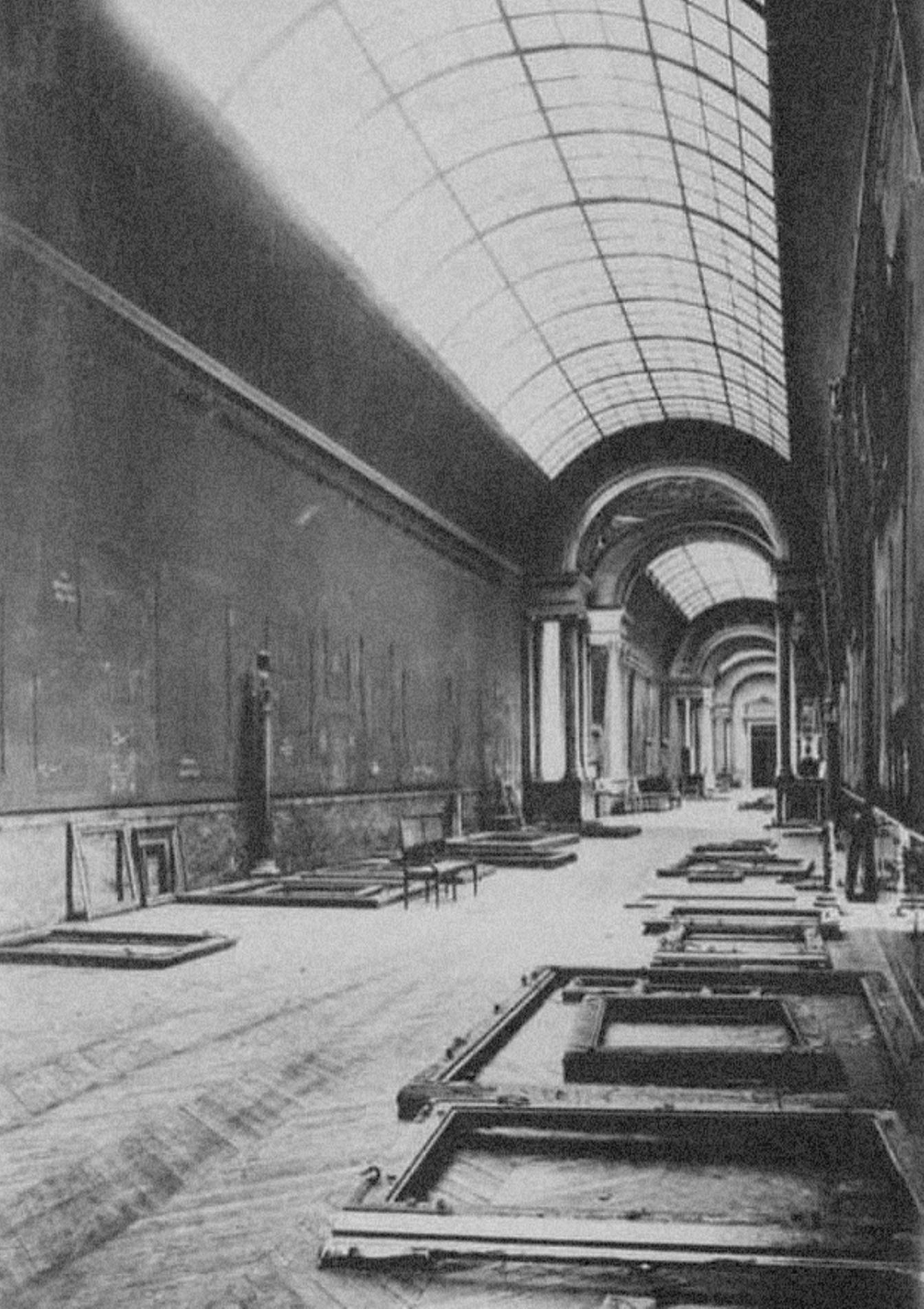
B: Το λέμε αυτό επειδή στη Θεσσαλονίκη κατά τη διάρκεια των καταλήψεων του Φλεβάρη-Μάρτη 2007, υπήρξε το παράδειγμα του Πολυτεχνείου όπου οι ριζοσπάστες συνδικαλιστές είχαν πάντα τη δυνατότητα να κερδίζουν την ψηφοφορία υπέρ της κατάληψης κι έτσι όταν η πλειοψηφία ψήφισε εναντίον, η κατάληψη έληξε. Αντίθετα, στην Ιατρική δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα, μιας και αυτοί που ήταν υπέρ της κατάληψης ήταν τις περισσότερες φορές μειοψηφία. Έτσι, αφού μια από τις πρώτες μεγάλες γενικές συνελεύσεις ψήφισε κατά της κατάληψης, χρησιμοποιήθηκαν αντιδημοκρατικές πρακτικές για να μπλοκαριστεί η λειτουργία της σχολής. Εκεί έγκειται και η ερώτησή μας, αν αυτή η σύγχυση γύρω από τη δημοκρατία που περιγράφεις οδήγησε κάποιους να σταματήσουν αφού η πλειοψηφία είπε «κατά».

J: Σίγουρα. Προφανώς τέτοιες πρακτικές είναι ένας τρόπος μπλοκαρίσματος που θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί. Το να περιμένει κανείς την πλειοψηφία να συμφωνήσει είναι συνήθως απλά αδράνεια. Όταν ξεκινήσαμε την επιτροπή αγώνα της Ρεν η ιδέα που θέλαμε να προωθήσουμε ήταν ότι αν αρκετοί άνθρωποι θέλουν να κάνουν κάτι το κάνουν. Έπρεπε να αντιπαρατεθούμε με τους τροτσκιστές για αρκετό καιρό πάνω σ' αυτό. Η ζωή της επιτροπής αγώνα της Ρεν ήταν πολύ σύντομη, αλλά νομίζω ότι στους περισσότερους άρεσε η ιδέα ότι αν θέλεις να κάνεις κάτι και είσαι προετοιμασμένος για τις συνέπειες, το κάνεις.

B: Ποιος ήταν ο ρόλος των φοιτητικών παρατάξεων; Υπήρχε μια κριτική στάση απέναντι σ' αυτές;

J: Στη Ρεν οι συνδικαλιστές της UNEF αποδοκιμάζονταν αρκετά κατά τη διάρκεια των συνελεύσεων. Έτσι, επειδή ήξεραν ότι δεν ήταν δημοφιλείς να είναι κανείς μέλος παράταξης, στις εκλογές των αντιπροσώπων για το εθνικό συντονιστικό, έρχονταν και λέγανε «δεν είμαι μέλος κάποιας παράταξης», τη στιγμή που όλοι ήξεραν ότι ήταν. Όταν κάποιος έλεγε ότι είναι από την UNEF όλοι τον γιουχάριζαν. Έπειτα, υπήρχαν οι φοιτητικές ομάδες ριζοσπαστικών συνδικάτων όπως η CNT (αναρχικοί) και το SUD (τροτσκιστές, υπέρ μιας εναλλακτικής παγκοσμιοποίησης), οι οποίες δεν είχαν την κλασική στάση των συνδικαλιστών. Επειδή το κίνημα ήταν πολύ μεγάλο, οι διαχωρισμοί ανάμεσα στα ριζοσπαστικά συνδικάτα, όπως η CNT και το SUD, έτειναν να εξαφανιστούν, καθώς προσπαθούσαν να ακολουθήσουν τις διαθέσεις της πλειοψηφίας των φοιτητών και ακόμα να είναι ένα βήμα πιο ριζοσπάστες, ξεχνώντας τις προηγούμενες αρχές τους περί μη-βίας.

B: Κατά πόσο υπήρξε εντός του κινήματος μια ριζοσπαστική αμφισβήτηση της «φοιτητικής ταυτότητας» και του ρόλου του πανεπιστημίου εντός του καπιταλιστικού καταμερισμού της εργασίας;

J: Είναι γεγονός ότι παρόλο που το κίνημα ήταν ως ένα βαθμό φοιτητικό κίνημα, ο νόμος δεν ήταν ένας νόμος ενάντια στους φοιτητές. Οι φοιτητές δεν μπορούσαν να ισχυρίζονται ότι απειλούνται ως φοιτητές. Από την αρχή έπρεπε να μιλάνε για ένα νόμο που στόχευε πολύ περισσότερους ανθρώπους από τους φοιτητές. Αυτό είναι το ένα. Από την άλλη όμως, διατηρούνταν η φοιτητική ταυτότητα, ιδιαίτερα στο Παρίσι. Ήταν μια σεχταριστική ταυτότητα. Οι φοιτητές αναγνώριζαν ότι υπήρχαν ένα σωρό άνθρωποι που μάχονταν ενάντια στη CPE και δεν ήταν φοιτητές. Αλλά ο καθένας όφειλε να αγωνίζεται εντός του δικού του κλάδου ή κάτι τέτοιο. Λέγανε, λοιπόν, «εμείς είμαστε φοιτητές, αγωνιζόμαστε στο πανεπιστήμιο και δεν θέλουμε εξωπανεπιστημιακούς να έρθουν και να αλληλεπιδράσουν με το κίνημά μας. Όλα καλά αν αυτοί κάνουνε τα δικά τους κι εμείς τα δικά μας». Αυτή ήταν η φοιτητική ταυτότητα που υπήρχε.

B: Δηλαδή, κατα κάποιο τρόπο οι φοιτητές πρακτικά αναπαρήγαγαν τη διαίρεση ανάμεσα σε φοιτητές και μη.

J: Στο Παρίσι κυρίως. Στη Ρεν έγιναν διάφορες προσπάθειες ενάντια σ' αυτό, κάτι που δεν σημαίνει βέβαια ότι δεν υπήρχε καθόλου η διαίρεση. Υπήρχε η φοιτητική ταυτότητα σε ένα άλλο επίπεδο και ο κόσμος δεν κατάφερε να ξεπεράσει το διαχωρισμό. Τουλάχιστον το προσπαθήσαμε.

B: Απ' όσο γνωρίζουμε, η απεργία των φοιτητών ξεκίνησε από το πανεπιστήμιο Ρεν 2. Επιπρόσθετα, διαβάσαμε στο κείμενό σου για πανό που γράφανε «Γενική απεργία, ας μπλοκάρουμε τα πάντα» ή «Επανάσταση», για συνθήματα όπως «Δε μας ενδιαφέρει η CPE, δε θέλουμε να δουλεύουμε καθόλου», ή για αυθόρμητες και μαζικές συγκρούσεις. Λοιπόν, ήταν η κατάσταση στη Ρεν περισσότερο εξέλιγμένη απ' ότι σε άλλες πόλεις; Πως εξηγείς τις διαφορές ανάμεσα στη Ρεν και το Παρίσι;

J: Μπορώ να σκεφτώ κάποιους λόγους, αλλά δεν ξέρω αν αυτοί εξηγούν τα πάντα. Πιστεύω ότι στη Ρεν οι διαχωρισμοί μεταξύ των διαφορετικών κομματιών του πληθυσμού δεν είναι τόσο μεγάλοι όσο στο Παρίσι. Οι συγκρούσεις δεν είναι τόσο έντονες. Η ζωή για τους φτωχούς δεν είναι τόσο δύσκολη όσο στο Παρίσι, έτσι η αναγκαιότητα να κλείνεται κανείς στο μικρό ασφαλές κλάδο του δεν είναι τόσο μεγάλη. Από την άλλη, υπάρχουν διαφορές και όσον αφορά τους ριζοσπάστες. Αυτό που συμβαίνει συνήθως στις μεγάλες πόλεις είναι ότι υπάρχουν τόσες πολλές ριζοσπαστικές ομάδες, υπεραριστεροί, αναρχικοί, αυτόνομοι, που είναι αρκετοί ώστε να επιβιώνουν μόνοι τους κι έτσι δεν προσπαθούν να κάνουν πράγματα μαζί. Αντίθετα, στη Ρεν για παράδειγμα, τέτοιες ομάδες δεν έχουν αρκετό κόσμο ώστε να επιβιώνουν μόνες τους κι έτσι όταν επιθυμούν να πραγματοποιήσουν κάποια ενέργεια πρέπει να το κάνουν όλοι μαζί. Δεν μπορούν να προχωρήσουν σε μειοψηφικές ενέργειες όπως στο Παρίσι γιατί δεν είναι αρκετοί. Έτσι, στο κίνημα έπρεπε να κάνουν πράγματα μαζί με τους φοιτητές και όλο τον υπόλοιπο κόσμο.

B: Μια διαφορά που διαπιστώσαμε ανάμεσα στο φοιτητικό κίνημα στην Ελλάδα και στο κίνημα ενάντια στη CPE είναι ότι στη Γαλλία η κατάληψη δεν ήταν τόσο κυρίαρχο μέσο πάλης. Πώς το εξηγείς αυτό;

J: Οι φοιτητές ήταν απεργοί πριν μεταμορφωθούν σε καταληψίες. Οι άνθρωποι που συμμετείχαν στις συνελεύσεις κάθε Δευτέρα ψήφιζαν πρώτα απ' όλα: Απεργούμε ή όχι; Αν απεργούμε, το δεύτερο ζήτημα είναι: «Χρησιμοποιούμε το μέσο της κατάληψης ή κάνουμε κάτι άλλο;». Έτσι, μπορεί οι φοιτητές να απεργούσαν χωρίς να καταλαμβάνουν το πανεπιστήμιο, αν δεν ήθελαν να παρεμποδίσουν τον κόσμο να εισέρχεται σ' αυτό. Τα περισσότερα πανεπιστήμια είχαν απεργία, όχι κατάληψη. Με την έννοια ότι οι φοιτητές δεν

πήγαιναν στα μαθήματά τους, διαδήλωναν, πραγματοποιούσαν διάφορες ενέργειες, αλλά όσοι ήθελαν να παρακολουθήσουν μαθήματα μπορούσαν να το κάνουν. Ήταν μια μεγάλη αδυναμία του κινήματος στη Γαλλία το γεγονός ότι οι καταλήψεις δεν ήταν το επίκεντρο. Στο πανεπιστήμιο Ρεν 2 μόνο ένα κτίριο ήταν κατειλημένο. Κατα τ' άλλα, ακόμα και οι καθηγητές μπορούσαν να μπαίνουν χωρίς έλεγχο. Το ίδιο συνέβαινε και στο Παρίσι. Οι φοιτητές προχωρούσαν σε κατάληψη με τη συμφωνία της διοίκησης του πανεπιστημίου. Στη Ρεν υπήρξε κάποια στιγμή που συνειδητοποιήσαμε ότι πραγματοποιούσαμε πάρα πολλές δράσεις κι έτσι δεν ήμασταν καθόλου στο πανεπιστήμιο. Δεν μπορούσε κανείς να κάνει τα πάντα. Δεν μπορούσαμε να μένουμε αρκετά στο πανεπιστήμιο γιατί έτσι δε θα πηγαίναμε να συναντήσουμε άλλους ανθρώπους. Αυτό επαναφέρει την προηγούμενη συζήτηση σχετικά με τη φοιτητική ταυτότητα. Από την άλλη, αν δεν είσαι ποτέ στο πανεπιστήμιο επιτρέπεις στο προσωπικό να συνεχίζει τη δουλειά του.

Β: Στην Ελλάδα, επειδή η φοιτητική ταυτότητα ήταν πολύ ισχυρή περάσαμε τον περισσότερο καιρό κλεισμένοι στο πανεπιστήμιο. Είχαμε παρόμοια προβλήματα με τους καθηγητές οι οποίοι ήθελαν να διασφαλίσουν τα ερευνητικά τους προγράμματα κι έτσι έπρεπε να συγκρουόμαστε μαζί τους, αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις η έρευνα σταμάτησε. Το βασικό πρόβλημα στην Ελλάδα ήταν το να βγούμε από το πανεπιστήμιο. Επιχειρήσαμε να μπλοκάρουμε μερικούς δρόμους ή να προχωρήσουμε σε άλλες πρακτικές που στόχευαν στο μπλοκάρισμα της κυκλοφορίας, αλλά αυτές οι ενέργειες ήταν αρκετά μειοψηφικές.

Γ: Αν σκεφτείς το '68, τότε ο κόσμος επιχείρησε να οργανώσει μια νέα ζωή μέσα στα πανεπιστήμια, να τα μετατρέψει σε χώρους πειραματισμού. Αυτό δε συνέβη καθόλου τώρα.

Στη δική μας περίπτωση τα κινήματα στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ήταν εντελώς διαφορετικά. Το ένα μπόρεσε να δημιουργήσει τις δικές του κινηματικές διαδικασίες, να συναντηθεί με ευρεία κομμάτια, να παράξει πολύμορφες και επιθετικές απαντήσεις, το άλλο δε ξέφυγε από τις κλειστές ομαδοποιήσεις που είχαν σχηματοποιηθεί και πριν την ανάδυση αυτού του κινήματος. Στη καλύτερη περίπτωση κάθε χώρος, παράταξη κλπ μπόρεσε να προσελκύσει κάποιο κόσμο (μετά από καιρό) τον οποίο όμως τον εγκόλπωσε στις ήδη διαμορφωμένες, αποκομμένες κινηματικές διαδικασίες χωρίς να καταφέρει να αξιοποιήσει (και να γιγαντώσει) αυτή την δυναμική για την απεγκλώβισή του από τα όρια που έχει συναντήσει από τη περίοδο του ΣΥΡΙΖΑ και μετά.

Αυτό το ρόλο, της απεγκλώβισης, έπαιξαν οι γενικές συνελεύσεις στη Θεσσαλονίκη όπως πολύ συχνά αναφέρονταν τα σύντροφα από το βορρά στην εκδήλωση του κάτω πολυτεχνείου. Εκείνη τη μέρα υπερασπίστηκαν μαζικά τη γενική συνέλευση ως εργαλείο όξυνσης των φοιτητικών αγώνων, και λογικό αφού για τα ίδια, είχε δουλέψει. Σε αυτή τη συζήτηση ανασύρθηκε από την κινηματική μνήμη η δυσκολία του να κρατηθούν αυτές οι διαδικασίες ριζοσπαστικές, αλλά και η αποτελεσματικότητα που μπορεί να φέρουν σε διάφορα επίπεδα. Ύστερα από πολλά χρόνια όπου το “φοιτητικό κίνημα είναι κλινικά νεκρό”, το να βγαίνουν πράγματα με συνέπεια και σε λογική κλιμάκωσης και μάλιστα εν μέσω πανδημίας, ήταν το λιγότερο ελπιδοφόρο.

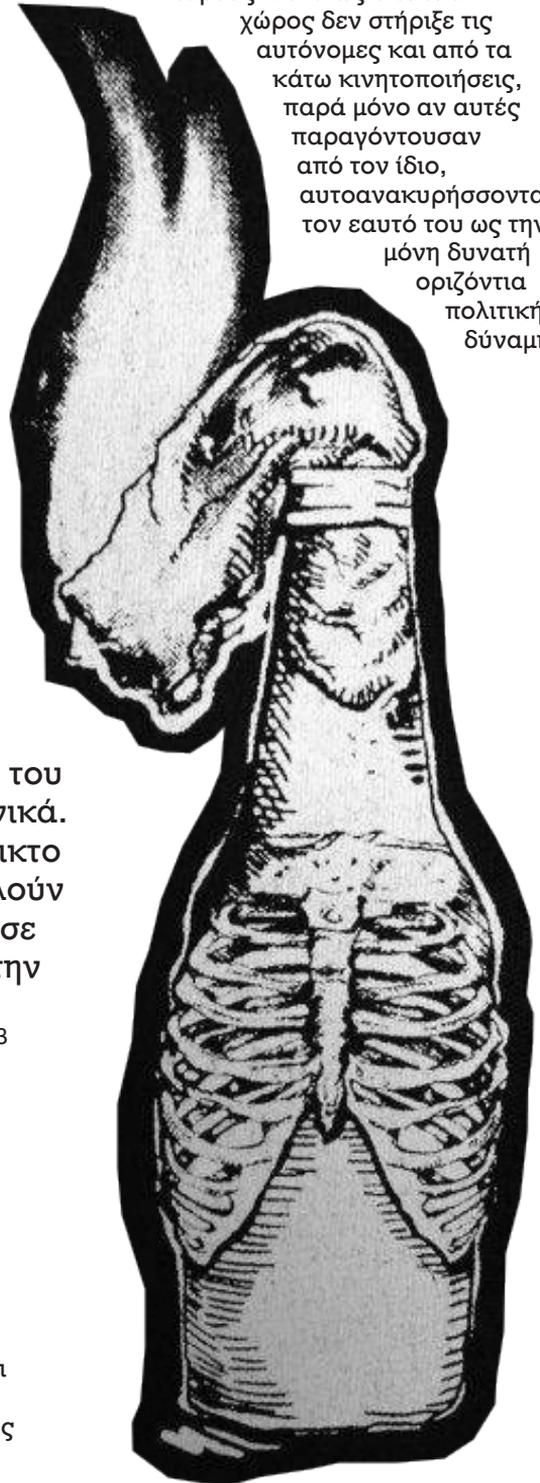
Από την άλλη μεριά, στην Αθήνα οι γενικές συνελεύσεις δε μπόρεσαν να ενεργοποιηθούν είτε λόγω του χωρικού- γεωγραφικού παράγοντα είτε λόγω ιδεολογικών αγκυλώσεων. Σε κάποιες περιπτώσεις ίσως να ταν και τα δύο. Εν συνόλω, ο ιδεολογικός φετιχισμός που παράγεται στον ελλαδικό χώρο γύρω από το ζήτημα των γενικών συνελεύσεων έχει παίξει καταλυτικό ρόλο για τα φοιτητικά στην αθήνα και αλλού. Ο α/α/α χώρος είτε τις στήριζε ατομικά, είτε δεν στήριζε είτε ηγεμόνευε με τον πλέον αποκλιμακωτικό τρόπο. Αδυνατώντας να τις προσεγγίσει ως εργαλείο, αδυνατώντας να κάνει την αυτοκριτική του, επέμεινε σε “αντιδημοκρατικά” τσιτάτα που η μόνη τους λειτουργία ήταν να τον συγκροτούν σαν χώρο, αλλά όχι σαν κίνημα. Μπαίνοντας με την λογική: οι Γ.Σ είναι μαγαζάκι των αριστερών, έσβηνε τις ατομικότητες που ήθελαν να δράσουν αυτόνομα μέσα από τις δυνατότητες που τους δινόντουσαν², διαιωνίζοντας με αυτό το τρόπο την ηγεμονία των αριστερών (αλλά και των ΠΑΣΠ, ΔΑΠ) μέσα στις Γ.Σ. Με λίγα λόγια στο δίλλημα, θα μετατρέψουμε τις Γ.Σ σε εργαλείο αγώνα, με οριζοντιότητα, έξω από τις λογικές διαμεσολάβησης που της έχουν επιβληθεί ή θα τς αγνοήσουμε- μπαχαλέψουμε, επιλέχθηκε συχνά το 2ο. Αυτή η στάση πολλές φορές νομιμοποιούνταν μέσα από την αντίληψη-στάση ότι τα αναρχικά φοιτητά στις σχολές δεν είναι φοιτητά, αλλά κυρίως αναρχικά, απομονώνοντας το πεδίο απεύθυνσής τους στον α/α χώρο αλλά και αναπαράγοντας τις λογικές της πρωτοπορίας εντός της τάξης. Τελικά

η αναρχική ταυτότητα από πυξίδα σύμπλευσης στους κοινωνικούς αγώνες μετατράπηκε σε αγώνας καθ'εαυτός. - Ταυτόχρονα μέσα από αυτή τη λογική ο κοινωνικός ανταγωνισμός διαμεσολαβήθηκε από την ιδεολογία. Αναρχικά φοιτητά ήταν εν τέλει ενεργά στους κοινωνικούς αγώνες, αλλά όχι σε αυτούς που ανοίγονταν στον κοινωνικό τους χώρο. -

Η απαγκίστρωση των οργανωτικών μορφών από το χώρο εργασίας είναι προϊόν των κοινωνικών- ταξικών αγώνων από το '70 και έπειτα, όμως καταλήγουν σήμερα να αποτελούν το όριο τους. Με την αναδιάρθρωση ανοίγεται ο δρόμος για την καταστολή με την όσο το δυνατόν λιγότερη ζημιά στην καπιταλιστική ανάπτυξη. Ενώ το άμεσο άνοιγμα των δρόμων στις πορείες, η επιβολή της μιας λωρίδα, οι απαγορεύσεις διαδηλώσεων κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση, εξίσου σημαντικό ρόλο σε αυτό παίζει, το ότι οι αγώνες δεν μπλοκάρουν την παραγωγή- όπως φάνηκε και την Άνοιξη του '21 που τα μαθήματα γινόντουσαν κανονικά. Η τηλεκαίδηση, η τηλεεργασία, το ευέλικτο ωράριο, το Freelancing, κλπ που αποτελούν πτυχές της αναδιάρθρωσης συντελούν σε αυτή τη κατεύθυνση ενσωματώνοντας στην σχέση κεφάλαιο τα αιτήματα της τάξης, μετουσιώνοντας τα στα ίδια της τα όρια.³

2 Με αυτό το τρόπο, ασκούσαν τη δική τους πίεση: αν ήθελες να δράσεις αυτόνομα και οριζόντια, σου δινόταν η επιλογή να το κάνεις παρά μόνο μέσα από τα δικά τους σχήματα τα οποία συνοδεύονταν με όλες τις προβληματικές που φέρνει η μορφής οργάνωσης της συλλογικότητας-παρέας. Τελικώς ο α/α/α

χώρος δεν στήριξε τις αυτόνομες και από τα κάτω κινητοποιήσεις, παρά μόνο αν αυτές παραγόντουσαν από τον ίδιο, αυτοανακυρήσσοντας τον εαυτό του ως την μόνη δυνατή οριζόντια πολιτική δύναμη.

3 "Πιθανώς να ήταν αυτό (οι αγώνες γύρω από την άρνηση της εργασίας) η «επανάσταση» εάν, πρώτον, δεν είχε καταφέρει να απαντήσει στην άρνηση της εργασίας η αναδιάρθρωση του κεφαλαίου που έκανε την κινητικότητα, την επισφάλεια, τη μετεγκατάσταση επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων, την ευελιξία και την ανεργία να αποτελούν την ίδια την διαμόρφωση της εργατικής τάξης απέναντι στο κεφάλαιο." Από το "Κριτική ιστορία της υπεραριστεράς"

Μία ακόμα συζήτηση που ανοίγεται ανά διαστήματα είναι το πως και αν, έχει νόημα να προσεγγίζουμε τους διεκδικητικούς αγώνες και με ποιο τρόπο αυτοί οι αγώνες μπορούν να απαντήσουν στη διπλή εξουσία που ανοίγεται μπροστά τους (όπου στην ουσία είναι μία): το κράτος και των οργανωμένων μορφών διαμεσολάβησης (συνδικάτα, κόμματα κλπ). Η κριτική που ασκούνταν και συνεχίζει να ασκείται μέχρι σήμερα, είναι ότι οι διεκδικητικοί αγώνες δεν μπορούν παρά να είναι ρεφορμιστικοί, δεν μπορούν, παρά να ενισχύουν τη τάξη προσδένοντάς τη όλο και περισσότερο στο κεφάλαιο.

Βέβαια παρόλη την κριτική που ασκούνταν στα συνδικάτα, τα κινήματα δεν απέφευγαν να τους ασκούν πίεση, ενώ δεν ήταν και λίγες οι φορές που τα χρησιμοποίησαν υπέρ τους μέσω της μεταστροφής. Το παράδειγμα του “σκανδάλου του Στραβούργου” από την ΚΔ είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, αλλά αυτή η τεχνική χρησιμοποιούνταν ανέκαθεν στους αγώνες με ποικίλους τρόπους. Μία συχνή μεταστροφή είναι το παράδειγμα που ανέφερε η Jeannetone όπου δημοκρατικές διαδικασίες βγάζανε αντιδημοκρατικές δράσεις (συγκρούσεις, λεηλασίες, καταλήψεις κλπ).

Μέσα στο προηγούμενο κύκλο αγώνα όπου το περιεχόμενο της επανάστασης ήταν “η επιβεβαίωση της τάξης”⁴ τόσο οι διεκδικητικοί αγώνες όσο και οι “επαναστατικοί” προσέκρουαν στο ίδιο το περιεχόμενο της επανάστασης έτσι όπως γινόταν αντιληπτή. Παίρνοντας ως προϋπόθεση (μπορεί και λανθασμένα) ότι το περιεχόμενο της επανάστασης σήμερα είναι η κατάργηση των τάξεων και μαζί η κατάργηση της εργατικής τάξης, μπορούμε να δούμε το ζήτημα των διεκδικητικών αγώνων διαφορετικά.

Επίσης μπορούμε να τους δούμε διαφορετικά, εξετάζοντας τα αιτήματα με τα οποία οι διεκδικητικοί αγώνες βγαίνουν προς τα έξω. Έχοντας υπόψη ότι η καταστολή καταλαμβάνει όλο και σημαντικότερο ρόλο για την αναπαραγωγή της σχέσης κεφάλαιο, μπορούμε να δούμε αυτή τη διαδικασία να καταλαμβάνει όλο και μεγαλύτερο ρόλο στους ίδιους τους αγώνες.

Στη περίπτωση της Άνοιξης του ‘21, η επικέντρωση στην πανεπιστημιακή αστυνομία δεν ήταν ζήτημα ψευδής συνείδησης: η επιχειρηματοποίηση του πανεπιστημίου σήμερα περνάει μέσα από την όξυνση της καταστολής, όπως η αναδιάρθρωση της σχέσης κεφάλαιο περνάει μέσα από την αντιεξεγερτική πολιτική στα αστικά κέντρα, στα σύνορα, στα πανεπιστήμια κλπ. Τα ίδια τα διεκδικητικά αιτήματα εμφανίζονται με τη μορφή εναντίωσης στον έλεγχο και τη καταστολή χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι σε αυτά δεν εμπεριέχεται μία κριτική στην ίδια την καπιταλιστική αναδιάρθρωση. Το ζήτημα είναι

4 “Σε γενικές γραμμές, μπορούμε να πούμε ότι ο προγραμματισμός βασίζεται σε μια πρακτική και κατανόηση της ταξικής πάλης στην οποία μία από τις τάξεις, το προλεταριάτο, βρίσκει μέσα στην κατάστασή του τις βάσεις για το ξεπέρασμα της αντίφασης και τη μελλοντική κοινωνική οργάνωση. Η δραστηριότητά του στο πλαίσιο της ταξικής πάλης και η οργάνωση αυτή γίνονται επομένως ένα πρόγραμμα προς πραγματοποίηση. Μέσα στην πάλη των τάξεων ανάμεσα στο προλεταριάτο και το κεφάλαιο, το προλεταριάτο είναι το θετικό στοιχείο που διαρρηγγύνει την αντίφαση. Η επανάσταση είναι τότε η επιβεβαίωση του προλεταριάτου: δικτατορία του προλεταριάτου, εργατικά συμβούλια, μεταβατική περίοδος, μαρasmus του κράτους, γενικευμένη αυτοδιαχείριση, “κοινωνία των συνασπισμένων παραγωγών”.” Από το “Κριτική ιστορία της υπεραριστεράς”

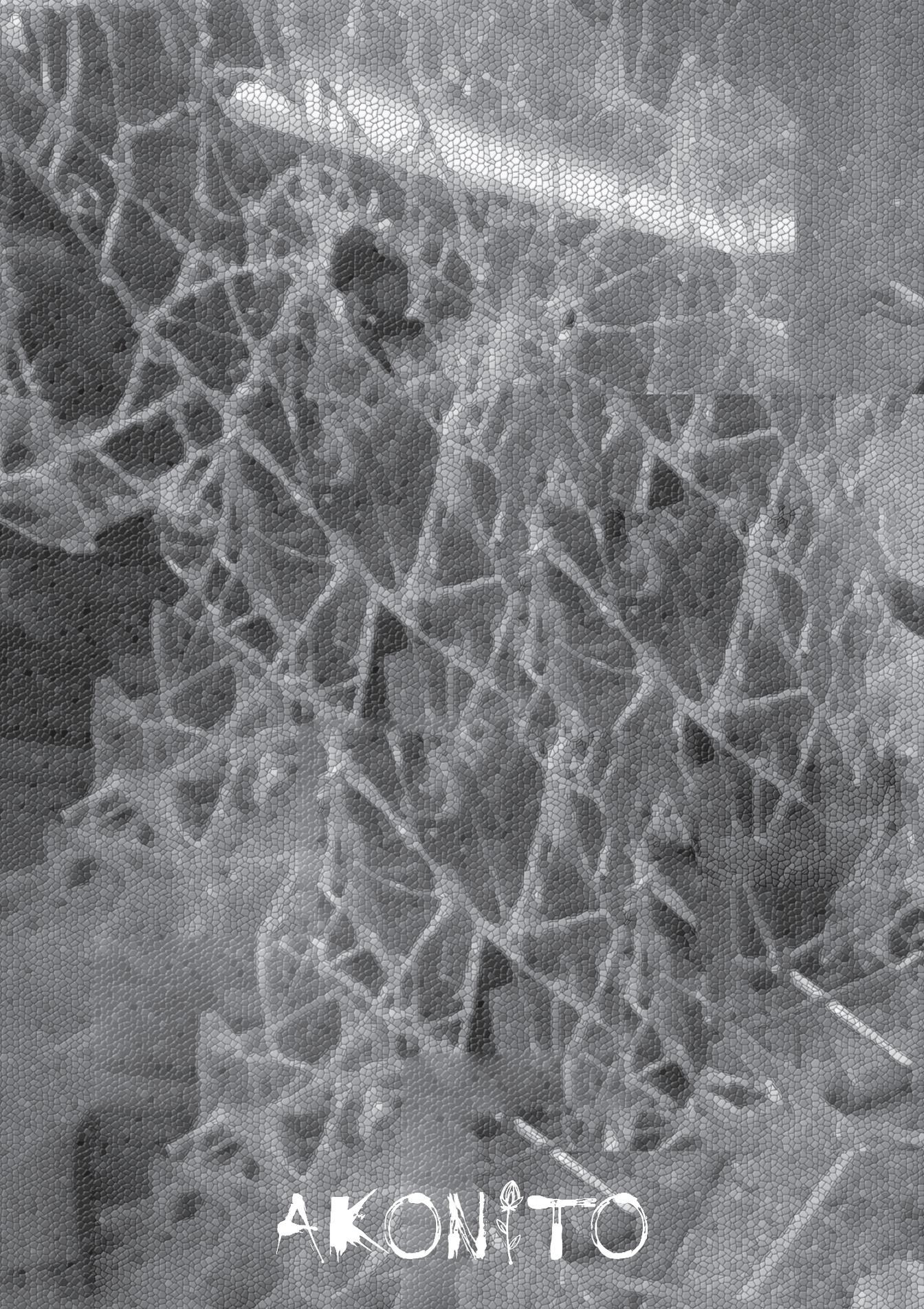
αυτοί οι αγώνες να συνδεθούν με μία συνολικότερη κριτική στις καπιταλιστικές σχέσεις και να απεμπλακούν από μία στείρα διεκδίκηση για περισσότερη δημοκρατία, κάτι όμως που ισχύει για όλους του εργατικούς αγώνες σήμερα.

Θεωρούμε ότι αν το ίδιο το περιεχόμενο της επανάστασης ορίζεται διαφορετικά (και γίνεται διαφορετικά αντιληπτό) το δίπολο διεκδικητικοί και επαναστατικοί αγώνες παύει να υφίσταται. Αν ο κοινωνικός ανταγωνισμός είναι (και) απόρροια της αντίφασης κεφάλαιο εργασίας, μπορούμε να πούμε ότι τα χωρίς αιτήματα ξεσπάσματα, υπάρχουν σε μία υποβόσκουσα μορφή ΚΑΙ μέσα στους διεκδικητικούς αγώνες, που συνεπάγεται ότι, σε κάθε διεκδικητικό αγώνα σήμερα υπάρχει μία σύγκρουση με την ολότητα της εργατικής υποκειμενικότητας, άρα μία τάση επαναστατική.

Επιστρέφοντας, το πρόταγμα των γενικών συνελεύσεων από τα βόρεια έπεφτε στο κενό μιας και η εμπειρία στην Αθήνα ήταν εντελώς διαφορετική, και μία τέτοια αντίστροφη προσκόλληση θα είχε ως αποτέλεσμα την μη ανάπτυξη του όποιου κινήματος. Σε πολλές σχολές οι συνελεύσεις καλέστηκαν και στηρίχτηκαν με τη προσέλευση του κόσμου να είναι ατροφική έως και μηδενική. Έτσι ο κόσμος που ήθελε να δράσει δε μπορούσε να περιοριστεί στα κλειστά πλαίσια των Γ.Σ, οπότε καλούνταν να πράξει σε μικρές ομάδες. Οι μικρές αυτές ομάδες μπόρεσαν μάλιστα να μαζικοποιήσουν τις κινητοποιήσεις φτάνοντας σε κάποια φάση, κάποιες χιλιάδες κόσμο, στη συνέχεια όμως δε μπόρεσαν αυτό το κόσμο να τον κρατήσουν, με αποτέλεσμα την σύντομη αποκλιμάκωση, ύστερα και από τις σχεδόν 30 συλλήψεις στη τελευταία μαζική πορεία. Οι μικρές ομάδες τότε έγιναν ο φορέας μίας διαδικασίας που δε μπορούσε παρά να διαμεσολαβηθεί από αυτές στην αρχή, αφού δεν είχαν στηθεί τα οργανωτικά και πολιτικά πλαίσια που θα μπορούσαν να γενικεύσουν και να τροφοδοτήσουν τις συνελεύσεις. Το στοίχημα ήταν να αποτραβηχτούν από αυτό το ρόλο δίνοντας το χώρο για ανοιχτές και αδιαμεσολάβητες διαδικασίες.

Το ερώτημα λοιπόν, γενικές συνελεύσεις ή αυτόνομες ομάδες έχει να κάνει με το “ποια είμαστε και τι οργανώνουμε”. Αυτά τα δύο εργαλεία ανάλογα με το σκοπό μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά ενισχύοντας τη δράση των υποκειμένων που θέλουν να δράσουν. Αυτό που βλέπουμε (για το μέλλον) εμείς είναι, μία αντιδημοκρατική στάση στις δημοκρατικές διαδικασίες των γενικών συνελεύσεων εκεί που βγαίνουν, προκρίνοντας την αυτόνομη- πολύμορφη δράση και όχι την νομιμοποίηση της δημοκρατικής δικτατορίας όταν αυτή είναι αποτελεσματική. Από την άλλη βλέπουμε μία ιδεολογική αποκόλληση από μία αναρχική ταυτότητα που εμποδίζει τους αγώνες να αναπτυχθούν πραγματικά από τα κάτω και αδιαμεσολάβητα, επιδιώκοντας πάντα την συνάντηση με το σύνολο της τάξης.

Η παρούσα μπροσούρα τυπώθηκε και εκδόθηκε σε 500 αντίτυπα τον Οκτώβρη του 2022 από τη συλλογικότητα ΑΚΟΝίτο που στεγάζεται στο Αυτοδιαχειριζόμενο Κυλικείο Νομικής, έναν κατειλημμένο πολιτικό χώρο. Μοιράζεται χέρι με χέρι, σε στέκια και καταλήψεις ενώ μπορεί να βρεθεί ηλεκτρονικά και στο aknomiki.wordpress.com. Ευχαριστούμε την Κ για το στήσιμο και τη μορφοποίηση του κειμένου. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ομάδα στο aknomiki@riseup.net

AKONITO